

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 493/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť RNDr. M. P., PhD., B., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu a na obhajobu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 79/10-26 z 18. júla 2011 v spojení s upovedomením generálneho prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 79/10-39 z 19. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť RNDr. M. P., PhD., **o d m i e t a** pre nedostatok svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2011 osobne doručená sťažnosť RNDr. M. P., PhD. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu a na obhajobu

podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením prokurátorky Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátorka úradu špeciálnej prokuratúry“) č. k. VII/2 Gv 79/10-26 z 18. júla 2011 (ďalej aj „rozhodnutie úradu špeciálnej prokuratúry“) v spojení s upovedomením generálneho prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) č. k. VII/2 Gv 79/10-39 z 19. októbra 2011 (ďalej aj „upovedomenie generálneho prokurátora“).

2. Z obsahu sťažovateľom podanej sťažnosti vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti korupcii, odboru Západ v B. (ďalej len „vyšetrovateľ“) mu bolo pod ČVS: PPZ-52/BPK-B-2010 z 20. mája 2011 vznesené obvinenie pre pokračovací prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) a iné. Predmetné uznesenie vyšetrovateľa sťažovateľ napadol sťažnosťou, o ktorej rozhodla prokurátorka úradu špeciálnej prokuratúry svojím rozhodnutím č. k. VII/2 Gv 79/10-26 z 18. júla 2011, ktorým podanú sťažnosť ako nedôvodnú zamietla. Následne sťažovateľ pristúpil k podaniu mimoriadneho opravného prostriedku podľa § 363 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), o ktorom rozhodol generálny prokurátor svojím upovedomením č. k. VII/2 Gv 79/10-39 z 19. októbra 2011. Proti predmetnému upovedomeniu generálneho prokurátora a jemu predchádzajúcemu postupu sťažovateľ brojil podaním sťažnosti ústavnému súdu.

3. Argumentácia sťažovateľa v podanej sťažnosti sa koncentrovala na výpočet kvalifikačných nedostatkov zisteného skutkového stavu v jeho trestnej veci konajúcimi orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré sa vo svojej podstate týkajú nesprávnej/nezdôvodnenej právnej kvalifikácie zisteného skutkového stavu veci so základnými a kvalifikovanými skutkovými podstatami trestných činov kladených mu za vinu (*„Sťažovateľom uvádzané námietky voči vzneseniu obvinenia však smerovali*

k základným (východiskovým) skutkovým aj právnym otázkam, ktorých vyhodnotenie musí byť vykonané už v štádiu trestného stíhania vo veci, ak nie dokonca pri rozhodovaní o tom, či vôbec začať trestné stíhanie vo veci. Prokurátorka, ako aj vyšetrovateľ... úplne ignorovali vyjadrenie skutkových podstat trestných činov, z ktorých je sťažovateľ obvinený, a to v takej miere, ako keby sa necítili byť viazaní zákonom, ale mohli úplne svojvoľne rozhodovať o tom, ktoré konanie bude trestné a ktoré nie.“). V ďalšom sťažovateľ podrobne rozviedol svoje námietky týkajúce sa právneho rozboru jeho trestnej veci, pričom zdôraznil skutočnosť, že žiadny z orgánov činných v trestnom konaní rozhodujúcich v inštančnom postupe o opravných prostriedkoch primerane nereflektoval na ním uplatnené námietky, ktoré ostali bez relevantného zdôvodnenia/vysvetlenia („Prokurátorka... na námietky sťažovateľa nielenže ani v najmenšom nereagovala, ona ich dokonca v uznesení ani len nespomenula. ... v odôvodnení svojho uznesenia uviedla iba jedinú... námietku, a aj to takým spôsobom, že jej podstatu zamlčala.“). V ostatnom mal v porušovaní sťažovateľom označených práv pokračovať aj generálny prokurátor, ktorý „... návrh sťažovateľ vecne vôbec nevybavil, keďže podstatnú časť námietok úplne ignoroval a jedinú námietku, ktorou sa zdanlivo zaoberal, dezintepretoval“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR uznesením zo dňa 18. 07. 2011, č. k. VII/2 Gv 79/10-26 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy... a čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru.

2. Uznesenie Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry SR... č. k. VII/2 Gv 79/10-26 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Úrad špeciálnej prokuratúry... je povinný sťažovateľovi... zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.000,- €.

4. Generálna prokuratúra SR postupom pri vybavovaní návrhu sťažovateľa na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní porušila základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru.

5. *Generálna prokuratúra SR je povinná opätovne vybaviť návrh sťažovateľa zo dňa 24. 08. 2011 na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, sp. zn. VII/2 Gv 79/10.*

6. *Generálna prokuratúra SR je povinná sťažovateľovi... zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6.000,- €.*

7. *Úrad špeciálnej prokuratúry... a Generálna prokuratúra sú povinné zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania...“*

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd návrh odmietne, ak dospeje k názoru, že je tu ktorýkoľvek z dôvodov opodstatňujúcich odmietnutie návrhu, a spravidla neskúma aj ďalšie dôvody umožňujúce odmietnuť návrh. Na odmietnutie návrhu postačuje existencia čo i len jediného z dôvodov uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Sťažovateľ tvrdí, že k porušeniu jeho v sťažnosti označených práv (bod 3 a 4) došlo nesprávnou interpretáciou základných znakov skutkových podstát trestných činov kladených mu za vinu orgánmi činnými v trestnom konaní, ktorých interpretačné východiská v ich rozhodovacej činnosti sa dosiaľ nepodarilo zmeniť ani podaním mimoriadneho opravného prostriedku podľa Trestného poriadku za súčasného ignorovania všetkých ním vznesených námietok, na ktoré nebolo dosiaľ žiadnym z namietaných orgánov verejnej moci v ich napádaných rozhodnutiach/vyjadreniach konštruktívne odpovedané.

8. Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať samotnou vecnou stránkou, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti sťažnosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd, je zásada subsidiarity. Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

9. Ústavný súd v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, I. ÚS 314/09). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba

jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

10. Ústavný súd v okolnostiach danej veci predovšetkým konštatuje, že trestná vec sťažovateľa sa v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. predsúdnom štádiu trestného konania. Keďže po prípadnom podaní obžaloby by súd prvého stupňa konajúci v trestnej veci sťažovateľa, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania boli súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti postupu orgánov prípravného konania, dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa týkajúcej sa namietaného porušenia jeho základných práv v trestnej veci, ktorá nebola v čase podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončená, k záveru o nedostatku jeho právomoci konať a rozhodnúť v uvedenej veci (obdobne napr. III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05). Platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľovi (ako obvinenému či obžalovanému) v ďalšom priebehu konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu právne účinným spôsobom namietat' porušenie svojich základných práv a slobôd garantovaných ústavou v dôsledku nezákonného postupu orgánov činných v trestnom konaní v štádiu prípravného konania v jeho trestnej veci.

11. Zo zistení ústavného súdu ďalej vyplýva, že sťažovateľ, nesúhlasiac s postojom generálnej prokuratúry, svojím podaním z 26. októbra 2011 adresovaným generálnej prokuratúre sa v okolnostiach svojej trestnej veci opätovne dožadoval právneho posúdenia relevantných skutkových okolností skutkových podstat' trestných činov kladených mu za vinu: „Dovoľujem si Vás požiadať, aby ste podnet posúdili aj s ohľadom na zostávajúce námietky: 1. absencia zverenia prostriedkov, 2. rozpočtový charakter prostriedkov vo vzťahu k trestnému činu subvenčného podvodu, 3. absencia podmienky vyplývajúcej zo všeobecne záväzného predpisu, 4. nedostatočné odôvodnenie uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré nedáva odpoveď na základne právne a skutkové otázky.“

12. Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2 zákona o prokuratúre). Podľa § 34 ods. 2 citovaného zákona ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

13. Ústavný súd nad rámec dôvodov odmietnutia sťažnosti (pozri bod 8 až 10) dodáva, že podanie sťažovateľa z 26. októbra 2011 adresované generálnej prokuratúre je možné aj s ohľadom na v podanej sťažnosti namietané skutočnosti považovať za opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, o ktorom nebolo do času podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté. V zmysle svojej ustálenej judikatúry ústavný súd zastáva názor, podľa ktorého uznáva aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane tých, ktorých ochrany sa sťažovateľ v podanej sťažnosti domáha. Táto skutočnosť by aj s poukazom na už vyjadrený princíp subsidiarity právomocí ústavného súdu (pozri bod 8 až 10) zakladala dôvod na odmietnutie podanej sťažnosti z dôvodu jej neprípustnosti (napr. III. ÚS 149/04).

14. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2011

